

Огляд політики у рамках стратегії European Green Deal

**Пакет законодавчих
ініціатив «Fit for 55»**

Січень 2022 року

Передмова

Дмитро Романович

Заступник директора, консультаційні послуги, урядові проекти та міжнародні проекти розвитку KPMG в Україні

Цей документ підготовлений для надання загального огляду пакета законодавчих ініціатив ЄС «Fit for 55», який являє собою серією регламентів, законів і директив ЄС для прискорення досягнення цілі ЄС щодо скорочення шкідливих викидів на 55% до 2030 року. У ньому висвітлюються ключові зміни в політиці та їхній потенційний вплив. Стратегія European Green Deal має на меті змінити «правила гри», керуючи екологічною трансформацією у постковідному світі, що перебуває в пошуках шляхів економічного відновлення, декарбонізації та підвищення екологічності економіки у країнах з більш сталою економікою.

Всі дані, використані для підготовки цього матеріалу, є загальнодоступними та отримані з вебсайтів Європейської комісії та Європейського парламенту.

До 2050 року Європа прагне стати першим у світі кліматично-нейтральним континентом. Щоб прокласти шлях до досягнення цієї мети в боротьбі зі зміною клімату, Європейська комісія (ЄК) ухвалила пакет законодавчих ініціатив «Fit for 55», який містить амбітні кліматичні цілі. Вони чітко відображають амбіції щодо екологічної (та цифрової) трансформації в ЄС в цілому та в окремих країнах-членах ЄС до 2030 року:

- скорочення викидів парникових газів (ПГ) мінімум на 55% до 2030 року порівняно з рівнем 1990 року;
- частка відновлюваної енергії має становити понад 32%;
- підвищення енергоефективності щонайменше на 32,5%.

Європейський зелений курс («European Green Deal») завжди мав на меті змінити правила гри в сфері захисту довкілля, і 14 липня 2021 року в пакет законодавчих ініціатив «Fit for 55» додали стратегію та стимули для реалізації зусиль з екологічної трансформації. У пакеті ініціатив «Fit for 55» визначено шлях до екологічної трансформації через застосування нормативних актів, нових ініціатив, поправок до основного законодавства та ключових позазаконодавчих комунікацій. Процеси екологічної трансформації тепер закріплені у політиці ЄС, яка передбачає численні заходи, спрямовані на екологізацію ЄС; вони охоплюють заборону виробництва нових автомобілів з двигунами внутрішнього згорання до 2035 року, розширення видів палива, за які необхідно сплачувати податок на викиди вуглецю, а також розширену схему торгівлі квотами на викиди, за якою планується встановлювати ціну на викиди вуглецю для вуглецемістких секторів економіки, таких як автомобільний та морський транспорт.

Ці безпрецедентні зусилля мають на меті не лише посилити нинішній екологічний вектор у таких сферах, як фінанси, енергетика, транспорт, перевезення, сільське господарство та корпоративне управління, але й можливість заохочувати до більшої екоактивності в таких сферах, як лісове господарство та біорізноманіття. Вжити термінових заходів нині важливіше, ніж будь-коли, як підкреслено у звіті Міжурядової групи експертів зі зміни клімату (IPCC) Climate Change 2021: The Physical Science Basis, опублікованому напередодні всесвітньої конференції зі зміни клімату COP26. ЄС чітко дав зрозуміти, що хоче бути прикладом для наслідування для інших країн та сфер економіки, щоб заохочувати їх швидше, ніж будь-коли, вживати заходів для стримування зміни клімату.

Реалізація цих планів відбувається не без проблем, і для того, щоб допомогти полегшити фінансовий тягар для держав-членів та окремих учасників, European Green Deal передбачає надання надзвичайної фінансової підтримки шляхом реалізації Комплексного плану відновлення європейської економіки та сталого розвитку, а також через механізм «Справедливої трансформації». Хоча останні є важливими елементами European Green Deal, вони не обговорюватимуться далі у цій публікації, оскільки цей огляд зосереджений на пакеті законодавчих ініціатив «Fit for 55».

Суспільство як глобальне співтовариство наразі потребує змін. Ці зміни повинні означати не просто окремі зміни в «зеленій» політиці, а перехід до «точки неповернення», який об'єднуватиме зусилля у сфері політики, стандартів, фінансування, а також заходи підтримки та громадські дії. Успіх або невдача заходів ЄС, спрямованих на досягнення нового економічного та соціального балансу на нашій планеті, залежить від того, чи будуть всі сторони діяти швидко та з повною віддачею.

ЗМІСТ

European Green Deal, вступ

4

Пакет ініціатив – «Fit for 55»

7

- Система торгівлі викидами ЄС (EU ETS)
- Механізм транскордонного регулювання викидів вуглецю (CBAM)
- Директива про оподаткування енергетики (ETD)
- Директива про відновлювані джерела енергії (RED)
- Директива про енергоефективність (EED)
- Третій енергетичний пакет щодо ринку газу
- Європейський кліматичний закон
- Положення про скорочення викидів CO₂ транспортними засобами
- Директива про розбудову інфраструктури для альтернативного палива
- Регламент щодо акумуляторів і батарей
- Регламент щодо керівних принципів транс'європейської енергетичної інфраструктури
- Регламент щодо транс'європейської транспортної мережі
- Директива про енергетичні характеристики будівель
- Регламент розподілу зусиль (ESR)
- Перегляд регламенту про врахування викидів та землекористування, зміни у землекористуванні та лісовому господарстві (LULUCF)
- Оцінка впливу за секторами

Сфери застосування політики European Green Deal

- European Green Deal містить дев'ять наведених нижче основних сфер застосування політики.
- Кожна сфера політики складається зі спеціальних нормативних актів, стратегій та джерел фінансування для пов'язаних з нею проектів, які мають різні стадії зрілості, але при цьому всі вони спрямовані на досягнення спільної мети.

Постачання чистої, доступної та безпечної енергії

Розширити взаємозв'язки між енергетичними системами із сучасною інфраструктурою, високою енергоефективністю, почати декарбонізацію газового сектору, розширити транскордонне співробітництво та розкрити весь потенціал морської вітроенергетики.

Розширення планів ЄС у сфері змін клімату на 2030 і 2050 рр.

Скоротити шкідливі викиди щонайменше на 55% до 2030 року (порівняно з рівнем 1990 року) і до 2050 року стати першим кліматично нейтральним континентом.

Прагнення до нульового забруднення з метою створення вільного від токсичних речовин довкілля

Зберегти біорізноманіття, зменшити забруднення від надлишку поживних речовин, зменшити рівень забруднення мікропластиком, переглянути стандарти якості повітря, зменшити забруднення довкілля та вдосконалити заходи із запобігання викидам з промислових об'єктів та запровадити дієві альтернативи використанню хімічних речовин.

Збереження та відновлення екосистем і біорізноманіття

Мобілізація промисловості для створення чистої та безвідходної економіки

Підтримувати модернізацію галузей з використанням кліматично нейтральної та придатної до утилізації продукції з особливим акцентом на енергоємних галузях (сталеливарна та цементна). ЄК запропонує політику екологічних продуктів із планом заходів щодо безвідходної економіки для модернізації економіки ЄС.

From farm to fork («З лану до столу»): справедлива, здорова та екологічно чиста система забезпечення продуктами харчування

Ніхто не повинен програти — механізм «справедливої трансформації»

Створити спеціальні фонди для регіонів із високим рівнем вуглецевих викидів, на які непропорційно вплине трансформація — Фонд справедливої трансформації.

Експлуатація та оновлення будівель у контексті енерго- та ресурсоефективності

Підвищити енергоефективність будівель (проекування на принципах безвідходної економіки, диджиталізації, стійкості до змін клімату), розробити інноваційне фінансування для реконструкції, зокрема соціального житла, шкіл та лікарень (стратегія «Ніхто не повинен програти»).

Прискорення переходу до екологічної та розумної мобільності (зниження викидів ПГ на 90% до 2050 року в порівнянні з 1990 роком)

Перехід у цифровий формат — автоматизована мобільність, розумні системи керування трафіком, розумні застосунки.

Використовувати різні види транспорту, наприклад, залізничний або водний.

Припинити надання субсидій на викопне паливо; запровадити EU ETS для морського, автомобільного транспорту та експлуатації будівель.

European Green Deal — ЕНЕРГЕТИЧНІ СИСТЕМИ

Основним елементом заходів з декарбонізації є енергетичний сектор. Таким чином, дві основні наявні енергетичні директиви було змінено, і їхня спільна мета – збільшити частку відновлюваних джерел в енергетичному балансі та досягти підвищених рівнів енергоефективності за допомогою інтегрованих енергетичних систем.

Директива про відновлювані джерела енергії

Відповідно до нової директиви, RED II, будуть запроваджені інноваційні заходи для того, щоб використовувати весь можливий потенціал розвитку відновлюваної енергетики. До нього належать:

- Конкретні цілі, запропоновані для використання відновлюваної енергії у транспорті, тепlopостачанні та кондиціонуванні повітря, експлуатації будівель та промисловості. Перенесення фокусу з класичних відновлюваних джерел енергії (наприклад, сонця та вітру) на нові види енергії (наприклад, воднева енергетика, біопаливо та інші відновлювані види палива)
- Втілення в законодавстві ЄС деяких концепцій, викладених у стратегіях інтеграції наявних енергетичних систем та водневої енергетики (наприклад, концепція інтегрованої енергетичної системи)
- Використання біомаси, особливо деревини, більше не підтримуватиметься ЄС. Натомість рішення про заборону або стимулювання відмови від використання біомаси ухвалюватимуть уряди країн-членів ЄС.
- З метою підтримки розвитку відновлюваної енергетики, країни-члени ЄС усунуть бар'єри щодо дозвільних процедур і угод про закупівлю електроенергії (PPA) і надалі вдосконалюватимуть роботу щодо гарантій походження.

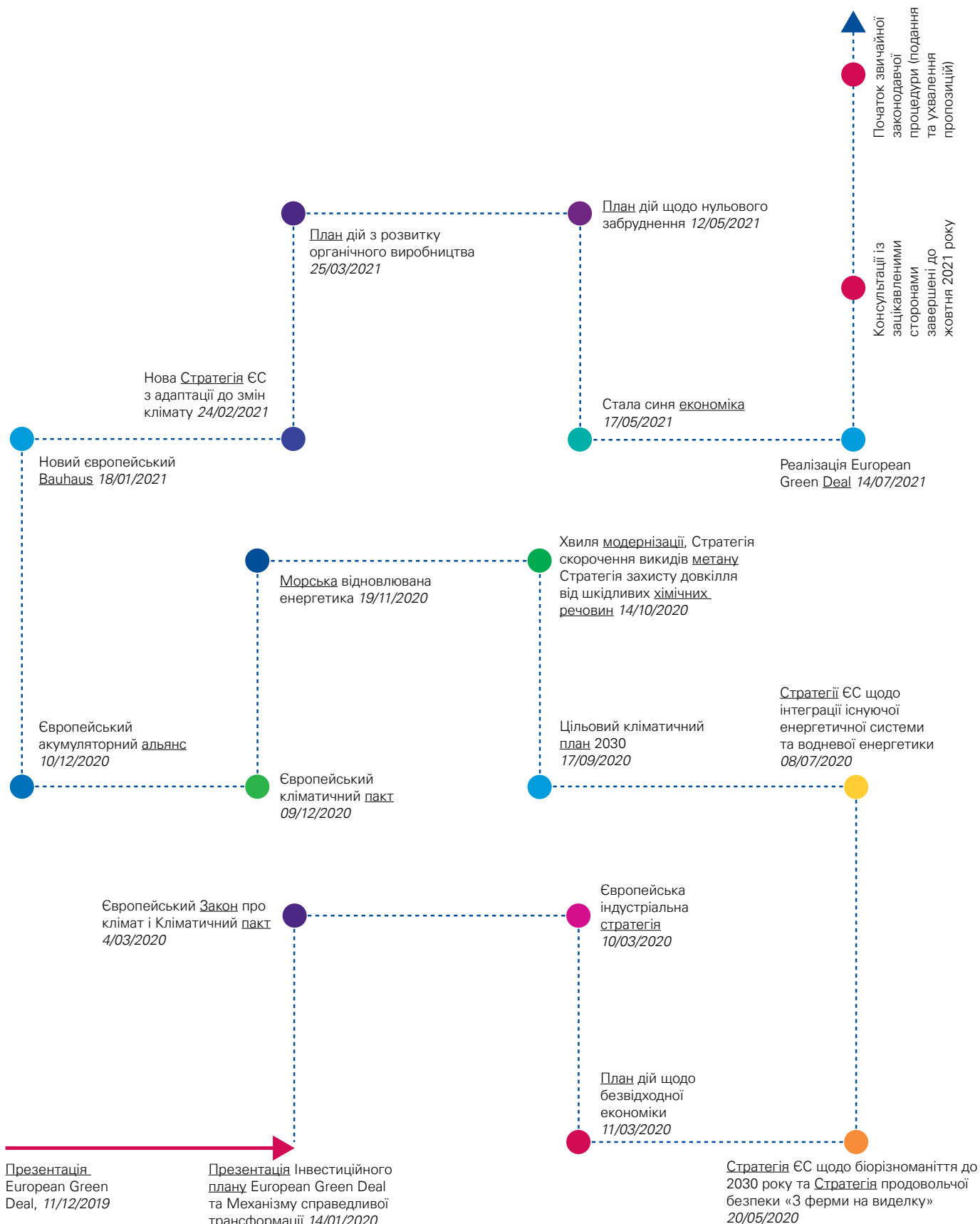
Директива про енергоефективність

Перегляд EED охоплює:

- Конкретні цілі, запропоновані для використання відновлюваної енергії у транспорті, тепlopостачанні та кондиціонуванні повітря, експлуатації будівель та промисловості. Перенесення фокусу з класичних відновлюваних джерел енергії (наприклад, сонця та вітру) на нові види енергії (наприклад, воднева енергетика, біопаливо та інші відновлювані види палива)
- Втілення в законодавстві ЄС деяких концепцій, викладених у стратегіях інтеграції наявних енергетичних систем та водневої енергетики (наприклад, концепція інтегрованої енергетичної системи)
- Використання біомаси, особливо деревини, більше не підтримуватиметься ЄС. Натомість рішення про заборону або стимулювання відмови від використання біомаси ухвалюватимуть уряди країн-членів ЄС.
- З метою підтримки розвитку відновлюваної енергетики, країни-члени ЄС усунуть бар'єри щодо дозвільних процедур і угод про закупівлю електроенергії (PPA) і надалі вдосконалюватимуть роботу щодо гарантій походження.

Графік впровадження положень політики European Green Deal

Пакет законодавчих ініціатив «Fit for 55»

Для досягнення чистого скорочення викидів на 55%, напрацювання комплексного та взаємопов'язаного набору пропозицій щодо внесення змін до чинних та впровадження нових правил було визначено першочерговим завданням, яке було оформлено пакетом ініціатив під назвою «Fit for 55», опублікованим 14 липня 2021 року. У контексті загальної мети та секторального підходу цілі цього плану впровадження політики охоплюють:

- Запровадження торгівлі викидами у нових секторах, таких як автомобільний транспорт, та посилення чинних вимог ЄС ETS
- Розширення використання відновлюваних джерел енергії
- Прискорене впровадження транспортних засобів з низьким рівнем викидів, а також інфраструктури та палива для їхнього обслуговування
- Узгодження податкової політики з вимогами European Green Deal
- Заходи щодо запобігання «витоку» вуглецю
- Декарбонізацію у соціальному вимірі за допомогою Соціального кліматичного фонду.

Ініціативи другого кварталу 2021 року

- Перегляд положень ETS ЄС, включно зі сферою морського та повітряного транспорту та схемою компенсації та скорочення викидів вуглецю у сфері міжнародної авіації (CORSIA), а також пропозицією щодо ETS як власного ресурсу
- Механізм транскордонного регулювання викидів вуглецю (CBAM) та пропозиція щодо розподілу надходжень від CBAM як власного ресурсу ЄС
- Перегляд Регламенту розподілу зусиль (ESR)
- Перегляд Директиви про оподаткування енергетики (ETD)
- Зміна до Директиви про відновлювані джерела енергії (RED) для реалізації нових цілей у сфері зміни клімату до 2030 року
- Зміни до Директиви про енергоефективність (EED) для реалізації нових цілей у сфері зміни клімату до 2030 року
- Зменшення викидів метану в енергетиці
- Перегляд Регламенту про включення викидів від землекористування, зміни у землекористуванні та лісовому господарстві (LULUCF)
- Перегляд директиви щодо розгортання інфраструктури альтернативних видів палива
- Перегляд Регламенту, який встановлює стандарти викидів CO₂, для нових легкових автомобілів та для нових легких комерційних транспортних засобів

Ініціативи четвертого кварталу 2021 року

- Перегляд Директиви про енергетичну ефективність будівель (EPBD)
- Перегляд Третього енергетичного пакету щодо ринку газу (Директива 2009/73/ЄС та Регламент 715/2009/ЄС) для регулювання конкурентної декарбонізації ринків газу

Система торгівлі викидами ЄС (EU ETS)

EU ETS є першим і найбільшим ринком вуглецю у світі. Він обмежує викиди від тисяч установок в енергетичному секторі та виробничих галузях, які повинні купувати права на викиди CO₂. Наразі на ринку EU ETS торгуються права на викиди близько 40% від викидів парникових газів у Європі. Обмеження доступних прав на викиди («ліміт») встановлюється в певні періоди та зменшується, щоб скоротити загальні викиди. У межах ліміту учасники купують або отримують квоти на викиди, якими вони можуть торгувати далі. Нові поправки та перегляди директив та правил поширяють практику ETS на нові сектори (морський, автомобільний транспорт та будівлі) та запровадять систему компенсації викидів вуглецю для міжнародної авіації.

Що передбачас

- Ринок створений для того, щоб почати перехід від виробництва енергії на основі традиційних видів палива і транспорту та промисловості, що забруднюють довкілля, до нульового балансу викидів вуглецю в майбутньому
- Компанії отримують (під час безплатного розподілу) або купують (на аукціоні) квоти на викиди, якими вони можуть торгувати одна з іншою
- Обмежена кількість квот
- Торгівля забезпечує гнучкість, яка може допомогти забезпечити скорочення викидів там, де це коштує найменше
- Значна ціна за викиди вуглецю сприяє інвестиціям у чисті та низьковуглецеві технології

Загальний огляд

Які галузі та сектори повинні платити?

- Виробництво електроенергії та тепла, енергоємні сектори промисловості, зокрема нафтопереробні заводи, виробники сталі, заліза, алюмінію, металів, цементу, вапна, скла, кераміки, целюлози, паперу, картону, кислот та сипучих органічних хімікатів, комерційна авіація, комерційне судноплавство, автомобільний транспорт та опалення будівель

Подальші кроки

Очікування завершення звичайної законодавчої процедури (див. [тут](#))

Період очікування зворотного зв'язку закінчився 08/11/2021

Вплив

Це стимулюватиме встановлення цін на викиди вуглецю і охопить сектори, які поки що виключені з цього процесу, такі як повітряний та морський транспорт. Щодо 2026 року, то буде запроваджено спеціальний ринок ETS для автомобільного транспорту та опалення будівель. Спеціальний кліматичний соціальний фонд буде фінансуватися на 25% за рахунок автомобільного транспорту, щоб надати компенсацію прошаркам населення з низькими доходами, які обрали транспорт з меншими викидами вуглецю, і буде закликати країни-члени ЄС приєднатися до цієї ініціативи.

Механізм транскордонного регулювання викидів вуглецю (СВАМ)

Імпорт, особливо товарів з високим вмістом вуглецю, створює ризик так званого «витоку» вуглецю (carbon leakage), коли товари, вироблені в ЄС, замінюються імпортом з країни з нижчою ціною на вуглецеві викиди або коли виробництво товарів переміщується з ЄС до країни з нижчими амбіціями щодо викидів вуглецю. СВАМ розроблено як інструмент, який відповідає вимогам СОР, для подолання цього ризику.

Що передбачає

Ціна імпорту повинна відображати «вуглецевий слід»

- Вимога про те, що деякі імпортовані в ЄС товари, на які поширюється дія СВАМ, повинні будуть мати сертифікати викидів СВАМ щодо «вуглецевого сліду» в імпортованих товарах. Ця практика віддзеркалює чинну практику ETS для таких товарів, вироблених в ЄС
- Створений для доповнення процедури відкриття безплатних дозволів на товари, на які поширюється дія СВАМ, що виробляються в ЄС
- СВАМ призначений для забезпечення незмінних справедливих «правил гри» для продукції, виробленої в ЄС та поза межами ЄС, з високим рівнем викидів, і при цьому націлений на те, щоб забезпечити послідовність у встановленні цін на викиди в усіх секторах економіки
- СВАМ покликаний забезпечити дотримання правил СОР та інших міжнародних зобов'язань ЄС для того, щоб допомогти мінімізувати торгові суперечки та правову невизначеність.

Загальний огляд

- Встановлює «тіньовий ETS» для цементу, електроенергії, добрив, алюмінію, заліза та сталі
- «Вуглецевий слід» в імпортованих товарах, на які поширюється дія СВАМ, повинен бути розрахований відповідно до встановлених методологій ЄС та підтверджений незалежною перевіркою
- Ціна сертифікатів СВАМ буде встановлюватися щотижня як середня ціна на момент завершення всіх аукціонів з продажу квоти ЄС ETS за тиждень, що минув
- Якщо товари імпортуються з країн, де встановлена обов'язкова ціна на викиди вуглецю, кількість сертифікатів СВАМ, які необхідно надати, може бути зменшена відповідно до вже сплачених витрат на викиди вуглецю

Подальші кроки

Очікування завершення звичайної законодавчої процедури

Період очікування зворотного зв'язку закінчився 08/11/2021 (див. [тут](#))

Вплив

Очікується, що впровадження СВАМ стимулюватиме пришвидшення декарбонізації з боку експортерів, що поставляють продукцію до Європи. Це забезпечить додаткові доходи ЄС ETS для підтримки переходу до нульового балансу викидів вуглецю.

Директива про оподаткування енергетики (ETD)

Ціна на енергію, яку сплачує кінцевий споживач, містить різні відрахування до бюджету, зокрема податки. Податкові ставки є різними в країнах-членах ЄС та секторах, таких як вітчизняні домогосподарства, державні установи та промисловість. ЄК аналізує та переглядає правила оподаткування енергії, які лежать в основі European Green Deal, щоб допомогти країнам-членам ЄС досягти спільної мети щодо кліматичної нейтральності до 2050 року.

Що передбачає

- Директива встановлює для ЄС загальні принципи щодо оподаткування електроенергії та енергетичних продуктів, що використовуються як моторне паливо або паливо для опалення
- Перегляд покликаний забезпечити узгодження з кліматичними цілями на 2030–2050 роки

Загальний огляд

Перегляд директив у червні 2021 року обіцяє

- Усунути або пом'якшити шкідливі наслідки податкової конкуренції, дозволивши державам-членам ЄС отримувати доходи завдяки переходу від податків, які перешкоджають зростанню (наприклад, податків на робочу силу), до «зелених» податків, які відповідають кліматичній та енергетичній політиці ЄС
- Усунути звільнення від податків та податкові пільги для викопного палива, що надаються законодавством країн-членів ЄС
- Встановити мінімальні ставки податку, пов'язані з калорійністю палива та його впливом на довкілля
- Запровадити коректні стимули шляхом поширення сфери застосування законодавства про оподаткування енергетики на сектори повітряного та морського транспорту
- Забезпечити цільові виключення та інші механізми підтримки для вразливих домогосподарств
- Загалом буде розширена база оподаткування та запроваджена нова структура податкових ставок, яка застосовує найвищі ставки податку до найбільш забруднюючих видів палива

Подальші кроки

- Виконання звичайної законодавчої процедури (див. [тут](#))
- Період очікування зворотного зв'язку закінчився 08/11/2021
- Оцінка впливу, що додається до Директиви, передбачає, що переглянута ETD набуде чинності у 2023 році

Вплив

ETD узгоджує енергетичні продукти з новою європейською енергетичною та кліматичною політикою, сприяючи досягненню енергетичних цілей ЄС до 2030 року та кліматичної нейтральності. Одним з найбільших наслідків цієї Директиви є зменшення можливості субсидування викопного палива, особливо в таких секторах, як повітряний і морський транспорт.

Директива про відновлювані джерела енергії (RED)

На енергетику припадає понад 75% від викидів ПГ у ЄС. Розвиток відновлюваної енергетики в європейських секторах економіки є ключовим фактором для забезпечення інтегрованих, ефективних та розвинених енергетичних систем, що забезпечують кліматичну нейтральність Європи. RED є основною політикою щодо виробництва та просування енергії з відновлюваних джерел.

Що передбачає

Взаємозв'язок ринку газу та цілей, що стосуються енергетики та відповіді на зміни клімату

- Вона є частиною пакету «Чиста енергія для всіх європейців». (Джерело: https://ec.europa.eu/energy/topics/energy-strategy/clean-energy-all-europeans_en)
- RED встановлює обов'язковий цільовий показник щодо використання енергії з відновлюваних джерел для ЄС на 2030 рік на рівні як мінімум 32%
- RED окреслює заходи для різних секторів для досягнення зазначеного цільового показника
- Містить положення щодо забезпечення самостійного споживання відновлюваної енергії
- Передбачає збільшення на 14% цільового показника частки відновлюваного палива в транспортній сфері до 2030 року
- Містить посилення критеріїв для забезпечення стабільності біоенергетики
- Країни-члени мають розробити національні енергетичні та кліматичні плани, що окреслять заходи, які будуть вжиті для досягнення цільових показників використання енергії з відновлюваних джерел на 2030 рік

Загальний огляд

Перегляд може охоплювати таке

- Можливий перегляд цільового показника (32%) у бік збільшення
- Перегляд цільових показників використання енергії з відновлюваних джерел та цільових показників для галузей транспорту, теплопостачання та кондиціонування повітря
- Сприяння використанню відновлюваного та низьковуглецевого палива, зокрема водневого, у секторах, де електрифікація ще не є життєздатним варіантом

Подальші кроки

Директива набрала чинності, але очікує на доопрацювання (згідно зі звичайною законодавчою процедурою) (див. [ТУТ](#))

Період очікування зворотного зв'язку закінчився 18/11/2021

Вплив

Цільовий показник, встановлений на рівні 20% у 2020 році, сприяв надходженню інвестицій та інноваціям у секторі відновлюваної енергетики; подальше збільшення має посилити стимули для комунальних підприємств/споживачів закуповувати енергію, вироблену з відновлюваних джерел, а отже, підвищити життєздатність проєктів у сфері відновлюваної енергетики. З поширенням джерел відновлюваної енергії на суміжні сектори, такі як експлуатація будівель, транспорт тощо, з'являться кошти для інновацій продуктів і бізнес-моделей.

Нещодавно запропонований підхід до біомаси припиняє можливість використання лісової біомаси як енергетичного палива, створюючи нові обмеження в енергогенеруючому секторі ЄС.

Директива про енергоефективність (EED)

Основна мета цієї директиви полягає у встановленні обов'язкових заходів для підтримки досягнення цільової енергоефективності в ЄС. У контексті цієї директиви ЄК просить країни-члени підвищити енергоефективність у всьому енергетичному ланцюгу: від виробництва, передачі, розподілу до кінцевого споживання.

Що передбачає

- EED є частиною пакету «Чиста енергія для всіх європейців»
- EED встановлює обов'язкові заходи для досягнення енергоефективності на всіх етапах енергетичного ланцюга, включно з виробництвом, передачею, розподілом та кінцевим споживанням енергії
- Встановлює обов'язковий цільовий показник енергоефективності на 2030 рік на рівні щонайменше 32,5% у порівнянні зі здійсненими у 2007 році проектами моделювання на 2030 рік
- Країни ЄС повинні будуть досягти нової економії енергії на рівні 0,8% щороку протягом 2021–2030 років, за винятком Кіпру та Мальти, які повинні будуть досягти економії у 0,24% на рік

Загальний огляд

Перегляд може охоплювати таке

- Активізацію дій та усунення недоліків з метою забезпечення енергоефективності
- Перевірку адекватності цієї директиви та звітування щодо досягнення вищих цільових показників у боротьбі зі зміною клімату та реалізації останніх ініціатив Комісії, таких як Стратегія інтеграції енергетичної системи
- Виконання зобов'язання з енергозбереження на період 2021–2030 років
- Перегляд положень щодо обліку та розрахунків за тепловою енергією
- Підвищення ефективності систем теплопостачання та кондиціонування

Подальші кроки

Директива набрала чинності, але очікує на доопрацювання (згідно зі звичайною законодавчою процедурою)

Період очікування зворотного зв'язку закінчився 19/11/2021 (див. [тут](#))

Вплив

Загальне енергоспоживання країн-членів ЄС має становити не більше 1128 млн тонн умовного палива первинної енергії та 846 млн т.у.п. кінцевої енергії до 2030 року. Це вимагатиме більшого залучення з акцентом на інноваціях у великих секторах, таких як будівництво. Оскільки ЄС не досягнув цільового показника енергоефективності на 2020 рік (кінцеве споживання енергії було на 3,5% вище за цільовий показник), були зроблені певні висновки, щоб допомогти досягти цільових показників на наступний період, зокрема, висновок про необхідність удосконалення моніторингу та впровадження фінансових стимулів для їхнього виконання, а також про необхідність врахування поведінкових аспектів разом із кращим інформуванням для того, щоб досягти поставлених цілей.

Третій енергетичний пакет щодо ринку газу

Мета - розвиток європейського енергетичного ринку. Цей пакет містить питання регулювання розукрупнення («unbundling») у цій сфері, створення незалежних регуляторів, залучення ACER, транскордонного співробітництва, а також створення відкритих та справедливих роздрібних ринків.

Що передбачає

Взаємозв'язок ринку газу та цілей, що стосуються енергетики та відповіді на зміни клімату

- У світлі збільшення цільових показників скорочення викидів на 55% до 2030 року важливо привести нормативну базу газового ринку у відповідність до цілей на 2030–2050 роки в галузі енергетики та кліматичних цілей
- Очікується, що перегляд законодавства охоплюватиме запровадження нових правил щодо виходу на ринок відновлюваних та низьковуглецевих газів та забезпечить інтеграцію необхідних для цього заходів у Стратегію інтеграції енергетичної системи та Стратегію водневої енергетики
- Зміни до Директиви 2009/73/ЄС стосуються загальних правил на ринку природного газу
- Регламент 715/2009/ЄС стосується умов доступу до газотранспортних мереж

Загальний огляд

- Розукрупнення — безпечне відокремлення постачання та виробництва енергії від експлуатації передавальних мереж
- Незалежні регулятори — безпечна конкуренція
- ACER — Агентство зі співробітництва регуляторів енергетики.
- Транскордонне співробітництво — розширення співробітництва
- Відкриті та справедливі роздрібні ринки — захист прав споживачів.

Подальші кроки

Зміни були ухвалені 15 грудня 2021 року (див. [ТУТ](#))

Вплив

У центрі уваги цього регламенту є регіональне співробітництво, сприяння конкуренції та більше залучення споживачів. Це й надалі підтримуватиме зростання постачання чистого газу в усьому ЄС за конкурентоспроможними тарифами та дозволить фінансувати життєздатні та сталі проекти щодо видобутку та транспортування газу

Встановлення жорсткіших екологічних цілей прискорить процес скорочення попиту на газ в енергетичному секторі ЄС, надаючи простір для інших, більш чистих і відновлюваних технологій, зокрема водневої енергетики.

Європейський кліматичний закон

Мета Європейського кліматичного закону – створити основу для досягнення кліматичної нейтральності в Європі та юридично зобов'язати підприємства досягти чистого нульового балансу викидів ПГ до 2050 року. Це включатиме створення системи моніторингу для відстеження прогресу з метою вжиття подальших дій у разі потреби, забезпечення впевненості інвесторів у загальному напрямку розвитку кліматичного законодавства і гарантії щодо здійснення переходу до кліматичної нейтральності.

Що передбачає

Обов'язкові цільові показники щодо викидів

- Європейський кліматичний закон закріплює досягнення кліматичного нейтралітету у 2050 році, що виражено в юридично обов'язкових цільових показниках, які забезпечать чистий нульовий баланс викидів ПГ в 2030–2050 роках, а саме: скорочення викидів ПГ на 55% порівняно з 1990-ми роками
- Цілі на 2050 рік: кліматична нейтральність

Загальний огляд

Моніторинг та зобов'язання держав-членів

- Комісія буде уповноважена надавати рекомендації країнам-членам ЄС, дії яких не відповідають цілям кліматичної нейтральності
- Країни-члени ЄС розроблятимуть та реалізовуватимуть стратегії адаптації

Подальші кроки

Чинний, процедура виконана (див. [тут](#))

Вплив

Моніторинг викидів через контроль виконання бюджету дозволить Комісії визначити країни-члени ЄС, які лідирують/відстають від національного плану дій, і встановлення заходів для досягнення загальної цілі – скорочення викидів. Це також дасть змогу країнам-членам ЄС, що мають кращі результати/є більш потужними в економічному плані, ділитися знаннями та/або раніше адаптуватися до технології/накопиченого досвіду щодо впровадження різноманітних рішень.

Положення про скорочення викидів CO₂ транспортними засобами

Відповідно до Green Deal планується, що сектор автомобілебудування зазнає конкретних змін. Оскільки на автомобільний транспорт припадає понад 21% від загального обсягу викидів CO₂ в ЄС (у 2017 році), виробники автомобілів та легких комерційних транспортних засобів будуть стикатися з новими вимогами щодо показників викидів.

Що передбачає

Автомобілебудівна промисловість стикається з новими вимогами щодо викидів

- Планується, що щонайменше 30 мільйонів автомобілів з нульовими викидами будуть їздити європейськими дорогами до 2030 року
- З 2035 року реєструватимуться лише автомобілі з нульовим рівнем викидів
- З 2026 року на автомобільний транспорт поширюватимуться вимоги EU ETS
- Це положення встановлює цільові показники для всього транспортного парку ЄС: 95 г CO₂/км для викидів нових легкових автомобілів та 147 г CO₂/км для нових легких комерційних транспортних засобів, зареєстрованих у ЄС
- Це положення є обов'язковим у повному обсязі та безпосередньо застосовним в усіх країнах-членах ЄС

Моніторинг

Країни-члени відповідають за постійний моніторинг

- Країни-члени ЄС мають щороку реєструвати інформацію про кожен новий легковий автомобіль та новий легкий комерційний транспортний засіб, зареєстрований на їхній території
- До 28 лютого кожного року країни-члени ЄС передають Комісії зазначену інформацію. Комісія має вести центральний реєстр даних, наданих країнами-членами ЄС

Подальші кроки

Положення набрало чинності, але очікує на доопрацювання (згідно зі звичайною законодавчою процедурою)

Період очікування зворотного зв'язку закінчився (див. [тут](#))

Вплив

1 січня 2020 року набув чинності Регламент (ЄС) 2019/631, який встановлює стандарти викидів CO₂ для нових легкових автомобілів і мікроавтобусів. Середній рівень викидів CO₂ для нових легкових автомобілів, зареєстрованих в Європі, у 2020 році зменшився на 12% порівняно з попереднім роком. На додаток до скорочення викидів підвищення економічності транспортних засобів також зумовить зниження рахунків за паливе для споживачів. Це також має посилити автомобілебудівний сектор з метою ефективнішої конкуренції в усьому світі за рахунок випуску недорогих та екологічно чистих автомобілів.

Директива про розбудову інфраструктури для альтернативного палива

На думку Європарламенту, необхідно прискорити розвиток інфраструктури для альтернативного палива. Це створило необхідність перегляду Директиви 2014 року щодо оновлення та розробки підходу до розбудови інфраструктури та заміни попередніх національних планів ефективнішими інструментами (наприклад, обов'язковими та юридично забезпеченими цільовими показниками).

Що передбачає

Основи національної політики («ОНП»)

- Країни повинні розробити ОНП для розвитку загальнодоступних пунктів заправки та підзарядки транспортних засобів і суден на альтернативному паливі
- Поліпшують координацію розвитку інфраструктури для альтернативного палива
- Встановлюють мінімальні вимоги до створення інфраструктури для альтернативного палива, включно з точками підзарядки електромобілів

Загальний огляд

- 8 березня 2021 року Комісія опублікувала звіт про застосування Директиви 2014 року та звіти про оцінку виконання країнами-членами ЄС. Детальніша інформація наведена [тут](#)
- Комісія розгляне відповідні висновки під час проведення Оцінки впливу для перегляду директиви

Подальші кроки

Директива набрала чинності, але очікує на доопрацювання (згідно зі звичайною законодавчою процедурою)

Період очікування зворотного зв'язку закінчився 18/11/2021 (див. [тут](#))

Вплив

Розбудова інфраструктури для альтернативного палива сприятиме зростанню екологічно чистої автомобільної екосистеми та продажам транспортних засобів, що працюють на екологічно чистій енергії, в Європі. Це також повинно мати додатковий навчальний ефект для ініціатив сталого розвитку в суміжних галузях, таких як експлуатація будівель, промисловість, повітряний та морський транспорт, виробництво акумуляторів тощо.

Регламент щодо акумуляторів і батарей

Новий регламент скасує Директиву про батареї та приведе її положення у відповідність до цілей European Green Deal, Плану дій щодо безвідходної економіки та Нової промислової стратегії. Регламент має на меті допомогти забезпечити конкурентоспроможний, безвідходний, екологічний і безпечний ланцюг створення вартості для всіх акумуляторів і батарей, що розміщуються на ринку ЄС.

Що передбачає

Замінивши Директиву про батареї (останні зміни в 2018 р.), новий регламент

- Вдосконалив функціонування внутрішнього ринку акумуляторів і батарей (включно з продуктами, процесами, відпрацьованими батареями)
- Допоможе забезпечити рівні «умови гри» за рахунок спільного для всіх набору правил
- Сприятиме безвідходній економіці, замикаючи цикл переробки матеріалів
- Допоможе зменшити екологічний та соціальний вплив акумуляторів і батарей протягом усього їхнього життєвого циклу

Загальний огляд

Перегляд може охоплювати

- Запровадження обов'язкових вимог щодо екологічності (правила вуглецевого сліду, мінімальний вміст вторинної сировини, критерії продуктивності та довговічності)
- Запровадження вимог щодо безпеки та маркування для продажу та введення в експлуатацію акумуляторів і батарей
- Запровадження вимог до утилізації після закінчення терміну експлуатації (цільові показники збору, цілі утилізації матеріалу, ефективність переробки)
- Впровадження нової категорії акумуляторів для електромобілів
- Обов'язок заміни батарейок для портативних пристроїв
- Зобов'язання суб'єктів господарювання щодо належної перевірки ланцюга постачання
- Налагодження електронної системи обміну інформацією про акумулятори — створення паспорта акумулятора
- Положення про обов'язкові зелені державні закупівлі, оцінку відповідності, повідомлення органів з оцінки відповідності нормативним положенням, ринковий нагляд, економічні інструменти

Подальші кроки

Очікує на рішення комісії (див. [тут](#))

Вплив

Ці ініціативи підтримають економічну ефективність технології виробництва акумуляторів і батарей, а також фінансуватимуть дослідження для визначення протоколів їхньої утилізації після закінчення терміну експлуатації з метою мінімізації втрат. Це також допоможе розробити стандарти екологічності для всієї екосистеми акумуляторів і батарей та зарядних пристроїв, які можуть бути схвалені в усьому світі.

Положення про керівні принципи транс'європейської енергетичної інфраструктури

У грудні 2020 року Комісія отримала повідомлення про перегляд правил ЄС щодо регулювання Транс'європейської енергетичної системи (TEN-E). Очікується, що оновлений регламент TEN-E буде завершено вчасно, щоб забезпечити основу для вибору шостого списку проєктів спільного інтересу (PCI) восени 2023 року.

Що передбачає

- Положення встановлює транскордонне планування енергетичної інфраструктури
- Об'єднує зацікавлені сторони для впровадження PCI
- Допомогає інтегрувати відновлювані джерела енергії
- Сприяє екологічності
- Покликане надати державам-членам ЄС доступ щонайменше до трьох джерел постачання природного газу або до світового ринку скрапленого газу

Загальний огляд

Нове положення:

- Продовжуватиме з'єднувати регіони, які зараз ізольовані від європейських енергетичних ринків
- Сприятиме зміцненню наявних транскордонних взаємозв'язків
- Допомогатиме з наданням транскордонної інфраструктури
- Передбачає розробити дев'ять пріоритетних коридорів для електроенергії, газу та нафти
- Виключитиме нові положення про інвестиції в інтелектуальні мережі
- Перегляне структуру управління
- Сприятиме розширенню європейських мереж відновлюваної морської енергетики
- Змістить увагу на інфраструктуру водневої енергетики, зокрема на транспорт і деякі типи електролізерів
- Згідно з новим регламентом, інфраструктура природного газу та нафтопроводи більше не матимуть статусу PCI

Подальші кроки

Чинний, був переглянутий 14/12/2021 (див. [ТУТ](#))

Вплив

Запропоновані зміни до нормативно-правових актів нададуть підтримку в узгодженні ініціативи щодо взаємозв'язку інфраструктури та загальних принципів Green Deal. Це допоможе впровадити чисту енергію в усій Європі у найефективніший спосіб та інтегрувати виробництво енергії з відновлюваних джерел із більшим енергетичним ринком, а також синхронізувати зусилля щодо досягнення цілей European Green Deal.

Регламент щодо транс'європейської транспортної мережі

Метою цього регламенту є підтримка впровадження та розвитку загальноєвропейської мережі залізничних ліній, доріг, внутрішніх водних шляхів, морських судноплавних шляхів, портів, аеропортів та залізничних терміналів. Розвиток інфраструктури спрямований на усунення технічних бар'єрів та зміцнення територіальної єдності в Європі.

Що передбачає

- Цей регламент стосується впровадження та розвитку відкритої інфраструктурної мережі, тобто залізниць, доріг, внутрішніх водних шляхів, морського судноплавства, маршрутів, портів, аеропортів і залізничних терміналів
- Він підтримує застосування інновацій та нових технологій у сфері транспорту
- Визначає PCI
- Визначає вимоги, яких слід дотримуватися для управління інфраструктурою мережі TEN-T
- Передбачає конкретні заходи щодо реалізації

Загальний огляд

- Інтеграція більшої кількості заходів з метою забезпечення відповідності цілям кліматичної нейтральності до 2050 року
- Усунення недоліків регулювання для сприяння адаптації до цифрової трансформації та інших нових технологічних розробок
- Забезпечення більшої екологічності всієї транспортної системи з метою скорочення викидів ПГ
- Коригування рівня якості інфраструктури TEN-T для подолання неефективності
- Вирішення проблем транспортних потоків для уникнення «вузьких» місць
- Запровадження обов'язкових вимог до інфраструктури підзарядки та заправки
- Встановлення додаткових вимог до якості інфраструктури.
- Прискорення диджиталізації, автоматизації та інновацій у політиці TEN-T

Подальші кроки

Чинний, переглянуто 14/12/2021 (див. [ТУТ](#))

Вплив

З ухваленням цього регламенту фінансування проектів екологічного транспорту стане ефективнішим за рахунок розширення заходів із захисту довкілля. Інтеграція з іншими принципами (наприклад, щодо інфраструктури для зарядки акумуляторів тощо) також допоможе швидшому впровадженню технологій зменшення викидів. Цифрові інновації в транспортній інфраструктурі також можуть отримати більше поширення завдяки цій ініціативі.

Директива про енергетичні характеристики будівель

Сектор експлуатації будівель має вирішальне значення для досягнення європейської кліматичної нейтральності. Зокрема, розвиток енергоефективності сприятиме покращенню стану економіки та суспільства. Директива про енергоефективність будівель має на меті підвищення енергетичної ефективності будівель, зокрема просування політики, спрямованої на підвищення енергоефективності та декарбонізації.

Що передбачає

Регуляторні та фінансові заходи щодо реконструкції будівель

- Перегляд директиви є частиною пакету [«Чиста енергія для всіх європейців»](#)
- Запровадження загальних основ методології розрахунку інтегральної енергетичної ефективності будівель
- Застосування мінімальних вимог до енергетичних характеристик нових будівель і блоків
- Плани збільшення кількості будинків з майже нульовим витрачанням енергії
- Енергетичну сертифікацію
- Перевірку систем опалення та кондиціонування
- Незалежні системи управління

Загальний огляд

Перегляд може охоплювати

- Узгодження зі [Стратегією хвилі модернізації-2020](#)
- Вимоги до країн-членів щорічно реконструювати щонайменше 3% від загальної площі всіх громадських будівель
- Встановлення контрольного показника у розмірі 49% для використання енергії з відновлюваних джерел у будівлях до 2030 року
- Вимоги до країн-членів ЄС збільшувати використання відновлюваної енергії в опаленні та охолодженні на +1,1 пп щорічно до 2030 року
- Посилення нормативно-правової бази щодо енергетичної ефективності будівель
- Соціальний кліматичний Фонд надасть 72,2 млрд євро протягом 7 років для фінансування реконструкції будівель, доступу до транспорту з нульовим і низьким рівнем викидів або навіть компенсації доходів

Подальші кроки

15/12/2021 опублікована пропозиція Комісії щодо перегляду (див. [ТУТ](#))

Вплив

Ці ініціативи забезпечать підтримку в подоланні дефіциту електроенергії у бідних домогосподарствах, а також допоможуть покращити їхній рівень життя. Декілька ініціатив з енергетичного менеджменту та сталого екологічного стану будівель можуть стати глобальними стандартами, здатними стати прикладом для наслідування в інших країнах.

Регламент розподілу зусиль (ESR)

Відповідно до Green Deal, усі країни-члени ЄС мають дотримуватись обов'язкових щорічних цільових показників щодо скорочення викидів ПГ протягом 2021–2030 рр. у галузях, що не входять до сфери EU ETS. ESR визначає обов'язкові цільові показники для кожної країни-члена ЄС.

Що передбачає

Викиди з різних джерел

- Цей регламент регулює викиди в галузях, що не належать до сфери ETS та LULUCF, а саме: у промисловості, транспортній галузі, експлуатації будівель, сільському господарстві та секторі утилізації відходів, на які припадає 60% від загальної кількості внутрішніх викидів у ЄС
- Виключає: повітряний транспорт, міжнародні морські перевезення, LULUCF
- ESR встановлює обов'язкові щорічні цільові показники щодо скорочення викидів ПГ для країн-членів ЄС на періоди 2013–2020 та 2021–2030 років
 - ЄК буде наділено повноваженнями приймати виконавчі акти, що визначають розподіл викидів на період 2021–2030 років у тоннах CO₂

Загальний огляд

Країни-члени ЄС є відповідальними за постійний моніторинг

- Цільові показники встановлюються на основі цільових планів країн-членів ЄС на 2030 рік і варіюються від 0% до 40% від рівнів 2005 року
- Рівень скорочення викидів враховує «заможність» країни, що вимірюється у ВВП на душу населення
- Дії: країни-члени ЄС мають запровадити зміни у міському плануванні, сільськогосподарських субсидіях, інфраструктурі громадського транспорту, реконструкції будівель (енергоефективність) та зборі відходів, підтримати перехід до суспільства «без вуглецю»
- Якщо країни не досягають річних цільових показників, вони повинні використовувати квоти ETS для компенсації викидів
- Країни-члени ЄС також можуть зберігати свої квоти на викиди у банку та/або торгувати ними для досягнення цільових показників

Подальші кроки

Регламент набрав чинності

- Період очікування зворотного зв'язку закінчився 08/11/2021 (див. тут)

Вплив

Цей регламент дозволяє дев'яти державам-членам (і 2 іншим країнам) використовувати обмежену кількість квот ETS для компенсації викидів у секторах розподілу зусиль у 2021–2030 роках. Загальна максимальна кількість викидів для всіх цих одинадцяти країн обмежена 107 мільйонами тонн (2% щорічно для більшості країн). Спільне використання/торгівля цими скороченнями викидів також дає змогу ефективним в цьому сенсі країнам із відповідними технологіями перевищувати свої цільові показники на користь інших країн, які також можна монетизувати.

Перегляд регламенту про включення викидів від землекористування, зміни у землекористуванні та лісовому господарстві (LULUF)

Зменшення викидів з інших джерел, крім промислових чи транспортних, є важливим для досягнення кліматичної нейтральності. Це положення встановлює обов'язкові цілі для країн-членів щодо компенсації викидів від землекористування шляхом їхнього видалення з атмосфери.

Що передбачає

Обов'язкові цілі для країн-членів щодо видалення ПГ з атмосфери

- Поглинання вуглецю природними поглиначами дорівнює 310 мільйонам тонн викидів CO₂ до 2030 року
- Країни-члени ЄС повинні збільшувати рівень поглиначів вуглецю для досягнення своїх цільових показників
- До 2035 року ЄС досягне кліматичної нейтральності в секторах землекористування, лісового господарства та сільського господарства, включаючи викиди шкідливих речовин у сільськогосподарському секторі, крім CO₂ (наприклад, у тваринництві)

Загальний огляд

Перегляд може охоплювати

- Збільшення на 15% національних цільових показників щодо скорочення викидів
- Здійснення безвідходного використання природних ресурсів
- Хоча поточний регламент охоплює лише лісове господарство, при перегляді будуть враховуватися всі види землекористування (включно з водно-болотними угіддями до 2026 року)
- Викиди від використання біомаси в енергетичному секторі будуть зараховані до кліматичних зобов'язань кожної країни-члена ЄС до 2030 року

Подальші кроки

Регламент чинний, проходить процедуру затвердження в Комісії (статус [TUT](#))

- Період очікування зворотного зв'язку закінчився 08/11/2022

Вплив

Ці ініціативи повинні прискорити перехід до рішень на природній основі з підвищеною стійкістю та усталеністю в сфері лісовпорядкування та сільського господарства. Усе більша важливість, якої набувають не тільки лісове господарство, а й усі інші види землекористування (включно з водно-болотними угіддями) може дати поштовх розвитку біоекономічної продукції. З іншого боку, цим регламентом запроваджені додаткові заходи щодо зменшення використання лісової біомаси в енергетичному секторі.

Оцінка впливу за секторами

European Green Deal – амбітний план дій щодо екологічної трансформації, особливо з огляду на майбутнє десятиліття. Як зазначалося раніше, конкретні та цілеспрямовані політики, що містяться у пакеті ініціатив «Fit for 55», вбудовані в цілі Green Deal, можуть допомогти забезпечити виконання необхідних заходів для досягнення кліматичної нейтральності на ринку ЄС та за його межами в перспективі до 2030 року. Як і решта політик та нормативних актів, «Fit for 55» має власний вплив на економіку ЄС. Ось чому ЄК пропонує провести початкову оцінку впливу при кожній зміні політики. Мета оцінки – інформувати громадян та зацікавлені сторони про те, на кого та як можуть вплинути зміни. Це дозволяє їм надавати необхідний зворотній зв'язок та ефективно брати участь у громадських консультаціях.

Нижче наведено короткий підсумок того, які з цих політик можуть вплинути на ваш бізнес, залежно від того, у якому секторі ви здійснюєте свою діяльність. Таблиця заснована на початковій оцінці впливу, що була проведена ЄК при кожній зміні в політиці.

	Перегляд Системи торгівлі викидами ЄС (EU ETS), включно з морською, авіаційною та CORSIA, а також пропозиціями щодо ETS як власного ресурсу	Механізм трансакційного регулювання викидів вуглецю (CBAM) та пропозиція щодо CBAM як власного ресурсу	Регламент розподілу зусиль (ESR)	Перегляд Директиви про оподаткування енергетики (ETD)	Зміна до Директиви про відновлювані джерела енергії (RED) для реалізації нових цілей у сфері зміни клімату до 2030 року	Зміни до Директиви про енергоефективність (EED) для реалізації нових цілей у сфері зміни клімату до 2030 року	Перегляд Регламенту про включення викидів від землекористування, зміни у землекористуванні та лісовому господарстві (LULUCF)	Перегляд Директиви щодо розбудови інфраструктури для альтернативного палива	Перегляд Регламенту, який встановлює стандарти емісії CO ₂ для нових легкових автомобілів та для нових легких комерційних транспортних засобів	Перегляд Директиви про енергетичну ефективність будівель (EPBD)	Перегляд Третього енергетичного пакету щодо ринку газу (Директива 2009/73/ЄС та Регламент 715/2009/ЄС) щодо регулювання конкурентної декарбонізації ринків газу	Регламент щодо акумуляторів і батарей	Положення про керівні принципи транс'європейської енергетичної інфраструктури	Положення про транс'європейську транспортну мережу
Автомобілебудування	✓	✓	✓		✓	✓		✓	✓		✓	✓	✓	✓
Хімічна промисловість	✓				✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓		
Енергетична галузь	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
Уряд і державний сектор					✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓
Сільське господарство							✓	✓	✓					
Медико-біологічні розробки	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓			
Промислове виробництво	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓		✓		
Інфраструктура	✓	✓		✓	✓	✓		✓	✓	✓			✓	✓
Гірничо-видобувна галузь	✓			✓	✓	✓								
Нерухомість	✓	✓			✓	✓				✓				
Транспорт та логістика	✓				✓			✓	✓		✓	✓	✓	✓
Глобальні галузі (охорона здоров'я, інфраструктура, уряд, медико-біологічні науки)	✓	✓		✓	✓	✓				✓		✓	✓	✓

КОНТАКТИ

Олена Макаренко

Партнерка, консультаційні послуги, керівниця групи форензик та напрямку сталий розвиток та ESG KPMG в Україні

E: omakarenko@kpmg.ua

Дмитро Романович

Заступник директора, консультаційні послуги, урядові проєкти та міжнародні проєкти розвитку KPMG в Україні

E: dromanovych@kpmg.ua

Олександр Баськов

Менеджер, консультаційні послуги, сталий розвиток та ESG KPMG в Україні

E: obaskov@kpmg.ua

Надання деяких або всіх послуг, описаних у цьому документі, клієнтам KPMG з аудиту та їхнім філіям або пов'язаним організаціям може бути заборонене.

kpmg.ua

© 2022 Авторські права належать одній або кільком організаціям, що входять до складу KPMG International. . Організації, що входять до складу KPMG International, не надають послуг клієнтам. Усі права застережені.

KPMG означає одну або декілька фірм або глобальну організацію незалежних фірм, що входять до складу KPMG International Limited (далі - KPMG International). Кожна з фірм є окремою юридичною особою. KPMG International Limited - приватна англійська компанія з відповідальністю, обмеженою гарантіями своїх учасників, і не надає професійних послуг клієнтам. Докладнішу інформацію про нашу структуру можна отримати, відвідавши сторінку home.kpmg/governance.

Інформація, що подана у цій публікації, носить загальний характер і не висвітлює стан справ будь-якого окремого підприємства або фізичної особи. Незважаючи на те, що ми намагаємося подавати точну і своєчасну інформацію, ми не гарантуємо, що ця інформація є правильною на дату її отримання або буде достовірною у майбутньому. Ніхто не повинен діяти і покладатися на таку інформацію без відповідної професійної консультації, наданою після детального вивчення стану справ.

Назва KPMG та логотип KPMG є зареєстрованими торговими марками або товарними марками, що використовуються за ліцензією учасниками глобальної організації незалежних фірм KPMG.

У всьому тексті документа «ми», «KPMG», «нас» або «наш» означає глобальну організацію незалежних фірм або одну або декілька фірм, що входять до складу KPMG International Limited (далі - KPMG International). Кожна з фірм є окремою юридичною особою.